

MAN GÖR SIG SJÄLV BEGRIPLIG

-Man gör sig själv begriplig i samtiden genom att berätta, säger sundsvallsförfattaren Kristina Sandberg på Sundsvalls Litterära symposium där fyra unga författarskap presenteras. Det är förutom Kristina Sandberg, Mats Kempe, Malin Lindroth och Cecilia Davidsson.

Alla har de hittat sina personliga författarröster genom att gå skrivarkurser. Kristina skrev den bok som hon själv hade behövt läsa som tonåring. *I vattnet flyter man* är en skådespelsmåstetext. En text som ligger och skaver i det egna författarskapet. Den behöver inte publiceras men man måste få den ur sig. Andra boken *Insekternas sång* kändes friare även om den kom till i ren ilska över att pojk- och mansvärlden alltid tar så stor plats. Varför är texten om fotboll viktigare än ridning? Kristina skriver helst tjocka romaner. Hon vill ha tid och plats att utveckla sina tankegångar. Hennes berättelser kräver egna rum.

Malin Lindroth däremot skriver helst poesi, dramatik eller noveller - korta, koncentrerade stycken. Hennes debut som författare med *Skitunge* på CD-Rom var en av 1995 års Bok- & Biblioteksmässa stora nyheter. "Trehundra sidor poetisk snårskog i rasande tempo" skrev en recensent om Malins poesi, som ofta består av grymma historier i instängda, kvalmiga flickrum där självsvältande flickor tar till blodigt våld för att bli sedda.

Cecilia Davidsson och Mats Kempe föredrar kortprosan som skrivform. *Utan pengar utan bikini* är Cecilias svar på alla unga mäns irrfärder i europeiska storstäder. För henne är den norska författaren Cora Sandel med sina Alberteböcker från förra sekelskiftet den stora förebilden. Skräckmästaren Stephen King är också en inspirationskälla. Hans handbok *On writing* kom nyss ut på svenska. Där skriver han att "historierna ligger som frusen arkeologi i vårt undermedvetna. De har bara lite finputs över sig". För Cecilias del är det det smäländska småbrukarsamhället som ligger stelnat till historia i minnet, trots många års singelliv i Stockholm.

Raymond Carver epigoner beskylldes Mats Kempe och hans manliga generationskolleger för att vara. Men för Mats är inte kultfilmen *Short Cuts* manusförfattare den stora förebilden. Det är i stället 40-talets novellskrivare med Stig Dagerman och Lars Ahlin i spetsen och så förstås poeterna Werner Aspenström och Tomas Tranströmer. Speciellt deras undersökande tillvägagångssätt - att göra det brännbara glasklart! Som blyg och okysst ung man sökte sig en gång Mats till det militära för att undersöka den "manliga konstruktionen". Vad han fann var den egna längtan att få läsa och skriva. Två aha-upplevelser bär han med sig. Den ena är läraren på kommunala musikskolan som avslöjade att det är den rätta vibrationen mellan två toner man tålmodigt måste invänta för att få den rena tonen. Den andra var läraren på Biskops Arnö som bryskt avbröt hans självironiska utläggningar med frågan: varför skriver du inte på riktigt? Då först vågade han lita till sin personliga röst och novellsamlingen *Jag minns aldrig mina drömmar* kom till.

De flesta 90-tals debutanterna har gått skrivarkurser. Kan man se det i deras skrivande? Har det uppstått en ny författarroll? Varför deltar de inte mer i den offentliga debatten? Kulturjournalisten Ulrika Knutsson, som är moderator under litteratursymposiet, ställer frågorna. Hon tycker sig se att de mest utmärkande dragen i den nya litteraturen är det korta formatet, att flickornas rum (som upptäcktes på 80-talet) fortfarande är en välbesökt plats och att författarna förhåller sig skeptiska till kulturen. Som recensent tycker hon aldrig att man ska ge någon stryk offentligt.

Däremot måste man själv alltid förhålla sig till boken. Om författaren skriver för att göra sig begriplig, är det recensentens uppgift att svara på tilltalet.

Karin Westerlund

-